

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1520

av Peter Persson (S)

Vättern

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att viktiga vattentäkter som Vättern ska kunna räknas som riksintresse för dricksvatten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lösa frågan om Vätterns vattenreglering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Jag har under den borgerliga regeringsperioden väckt frågor, interpellationer och motioner rörande ett av vårt lands främsta och vackraste inlandhav, Vättern. Vättern är Sveriges näst största sjö efter Väneren, både avseende ytan och vattenvolymen (cirka 78 000 miljoner kubikmeter). Dess fantastiska omgivning, stränder och vattenyta är omskriven i historia, poesi och prosa. I Vättern ligger Sveriges tolfte största insjö-ö, Visingsö, en gång ett kungligt maktcentrum i medeltidens Sverige.

På Vätterns stränder reser sig bland annat mitt stolta Jönköping och Huskvarna med sina tändsticks- och industriminnen, lyser trästaden Hjo, befäster sig Karlsborg samt hukar sig Askersund mellan Vätterns vattenspegel och Tivedens mörka skog. På den östra sidan vandrar pilgrimers skuggor i Vadstena och drömmer ingenjör Andréés ballong i Gräna om sin ofullbordade färd till Nordpolen.

Vår kärlek till Vättern handlar också mycket om dess vatten. Dricksvattenutredningen tillsattes 2013 och ska komma med ett slutbetänkande i april 2016. Jag vill med denna motion uppmärksamma två krav, där åtminstone det ena är tydligt kopplat till utredningen.

Det första är att Vättern förklaras som ett skyddat riksintresse. Vattenkvaliteten i Vättern måste säkras, dricksvatten blir en allt viktigare resurs i vårt samhälle. Vättern har idag tolv olika råvattenintag fördelat på åtta kommuner och ett kommunförbund. Vätterns utmärkta förutsättningar som vattentäkt gör att den idag nyttjas av ca 250 000 personer. Långt framskridna planer finns att förse Örebro och andra Närkekommuner med Vätternvatten, med möjlighet till ytterligare utbyggnad till Mälardalen. Folkmängden enbart i berörda Närkekommuner uppgår till ca 225 000 personer och beräknas att öka till minst 260 000 till år 2050. Således kan man förutspå att ca 600 000 personer inom ett par årtionden kan komma att förses med Vätternvatten. Enligt miljöbalken är det bara anläggningen som kan klassas som riksintresse, inte själva vattentäkten. Med anledning av detta bör lagen skrivas om så att även särskilt värdefulla vattentäkter ska kunna räknas som riksintresse för dricksvatten. Vättern är en sådan.

Den andra frågan gäller Vätterns vattenreglering som är ett bekymmer för Jönköping. Landhöjningen i Sverige är olika i olika delar. Utloppet som ligger vid Motala har en snabbare landhöjning än Jönköping vid Vätterns sydspets. Sjön ”tippar” därför mot söder vilket medför att Vätterns nivå vid Jönköping stiger ungefär 1,4 millimeter per år. SMHI har beräknat att vattenståndet vid Jönköping kan öka med 11–17 centimeter över en 100-årsperiod vilket kommer att få stora negativa effekter för Jönköpings stad. Jönköping får redan i dag allt oftare problem med översvämmade vägar och fyllda dagvattensystem under höga flöden. Exploateringen av stora centrala markområden, som i dag är industriområden eller outnyttjad mark, försvåras också.

Staten fick ansvaret för reglering av Vätterns vattenstånd genom en så kallad vattendom år 1958. Det finns ett klart behov av att ändra denna dom så att mer vatten kan tappas ur sjön. Kammarkollegiet är den myndighet som från statens sida ska företräda det allmänna i frågan. Kammarkollegiet meddelade år 2010 Jönköpings stad att myndigheten är förhindrad att ansöka om omprövning uteslutande av det skälet att man saknar ekonomiska medel för att betala eventuella motparters rättegångskostnader samt eventuella intrångsersättningar.

Frågan om Vätterns vattenreglering måste lösas, enligt min uppfattning. Dåvarande miljöminister Ek var 2011 helt ovillig och skyllde mest ifrån sig.

Min utgångspunkt är att bland annat Dricksvattenutredningen ger regeringen underlag för nödvändiga åtgärder i de två frågorna, att regeringen genomför de lagstiftningsändringar som behövs, ger myndigheter de direktiv som är nödvändiga samt avsätter tillräckliga resurser. För till skillnad från under de två tidigare valperioderna har vi nu en regering som vill något och som också menar allvar med miljöpolitiken.

Peter Persson (S)